

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

Warszawa, 28 kwietnia 2020 roku

SZANOWNY PAŃSTWIE PREZYDENCIE

wybuch pandemii COVID-19 wymusił na naszych rządach podjęcie szybkich, zdecydowanych decyzji, których głównym celem było maksymalne ograniczenie liczby zachorowań i ocalenie jak największej liczby ludzi. W przypadku wielu państw przymusowe zamrożenie gospodarek trwa już niemal dwa miesiące, powodując trudne na razie do oszacowania koszty. Nie mam jednak żadnych wątpliwości, że ta decyzja, jakkolwiek trudna, była słuszna, ponieważ głównym zadaniem rządzących jest ochrona życia i bezpieczeństwo obywateli, nawet za cenę negatywnych skutków dla wzrostu PKB, które w przyszłości będziemy w stanie, jestem przekonany, odpracować.

W tym kontekście uważam, że nadszedł czas, aby wspólnie zastanowić się, jak będzie wyglądał świat i współpraca międzynarodowa po pokonaniu pandemii koronawirusa.

Bez wątpienia obecna nadzwyczajna sytuacja pokazała, że w przypadku kryzysów globalnych odległość geograficzna, bogactwo, siła armii to nie jedyne sposoby zapewnienia skutecznej ochrony dla naszych obywateli i państw. Okazało się, że ściśła sieć powiązań pomiędzy poszczególnymi gospodarkami, która jeszcze nie tak dawno zdawała się wielką zaletą, teraz stała się po części obciążeniem. Brakuje nam również skutecznych globalnych narzędzi do zarządzania kryzysami o zasięgu światowym.

Obecny kryzys pokazał jednak, że gdy minął pierwszy szok wywołany wybuchem pandemii, byliśmy zdolni do solidarnej współpracy, przynoszącej bardzo konkretne rezultaty – kolejne ocalone życia, uratowane dzięki niejednokrotnie podarowanemu sprzętowi medycznemu czy zaoferowanej pomocy lekarskiej.

Uważam, że jest to dobry punkt wyjścia do refleksji nad kierunkami wybranych aspektów polityki międzynarodowej. Wskazałbym w tym względzie pięć zasadniczych punktów, spośród których dwa pierwsze wymagają korekty, a trzy podtrzymania:

Po pierwsze, należy wykonać wysiłek na rzecz współpracy w zwiększeniu poziomu wydolności krajowych systemów ochrony zdrowia, a także wypracowania skutecznych mechanizmów pomocy międzypaństwowej.

Jego Ekszelencja
Pan Guðni Thorlacius Jóhannesson
Prezydent Republiki Islandii
Reykjavík

W tym kontekście warto rozważyć dwie inicjatywy: 1) stworzenie europejskiego mechanizmu zabezpieczenia medycznego – m.in. koordynacji produkcji i dystrybucji sprzętu ratującego życie i środków ochrony medycznej, oraz 2) realizację wspólnych badań naukowych z zakresu biotechnologii i nowoczesnych terapii szczególnie istotnych dla ratowania życia i zdrowia obywateli. Efektem tego powinien być przejrzysty podział obowiązków między państwami. Ma to tym większe znaczenie, że epidemiolodzy już ostrzegają, że w przyszłości podobne sytuacje mogą się powtórzyć.

Po drugie, gospodarcze działania ratunkowe podejmowane przez nasze rządy powinny w większym stopniu, niż miało to miejsce do tej pory, zadbać nie tylko o wysoki wzrost PKB, ale też zrównoważony rozwój państw w innych wymiarach, w tym w zakresie sprawiedliwego i efektywnego podziału środków finansowych pomiędzy potrzebujących. Konieczne obecnie jest nadanie nowego impulsu do pobudzenia produkcji w Europie, czego efektem powinno być m.in. skrócenie łańcuchów dostaw. Wskazaniem działaniem byłoby wyraźne ukierunkowanie wspólnotowych środków finansowych lub powołanie specjalnego, dodatkowego instrumentu inwestycyjnego, który łączyłby cele rozwojowe i spójnościowe. Musimy, jako Europa, znów stać się wielkim, innowacyjnym i adekwatnym do wymogów współczesności „warsztatem produkcyjnym”. Ma to strategiczne znaczenie dla naszej podmiotowości gospodarczej.

Po trzecie, czas próby nie powinien stępić naszej czujności w kwestiach do tej pory dla nas priorytetowych. Przykładem jest tu konieczność dalszego egzekwowania prawa międzynarodowego, jako narzędzia budowy bezpiecznego i pokojowego świata wolnych narodów bez stref wpływów. Musimy większą wagę przyłożyć także do prawa humanitarnego, o co w ostatnich latach zabiegaliśmy jako Polska podczas sprawowania przez nas mandatu w Radzie Bezpieczeństwa ONZ.

Po czwarte, powinniśmy nadal wzmacniać bezpieczeństwo militarne. Nie stać nas, zwłaszcza w obecnej sytuacji, na strategicznie krótkowzroczne i niebezpieczne „oszczędności” w obszarze polityki obronnej. Niestety stare zagrożenia, takie jak choćby terroryzm i pokusy imperialne pozostają aktualne.

Po piąte, należy kontynuować działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Jednocześnie, ze względu na spodziewany światowy kryzys gospodarczy, powinniśmy wspólnie znaleźć sposób na pogodzenie wymogów polityki klimatycznej z elementami polityki społecznej i rozwojowej. Dziś szczególnie musimy unikać sytuacji, w której działania na rzecz ochrony klimatu mogłyby zostać wykorzystane do uzyskania przewag gospodarczych czy spowodować napięcia społeczne.

Chciałbym, aby rok 2020 zapisał się w historii, nie tylko jako czas wybuchu światowej pandemii COVID-19, ale również stanowił cezurę nowej polityki międzynarodowej. Dlatego Polska będzie szukać partnerów do urzeczywistnienia tych postulatów. Żyjemy w czasach wymagających odważnych decyzji i skutecznego działania.

Celów tych nie da się zrealizować bez lojalnej współpracy naszych państw, otwartości i podkreślania wartości, które nas łączą. Niepokoje naszych społeczeństw muszą znaleźć odpowiedzi w polityce, która nikogo nie piętnuje, nie wysyła negatywnych komunikatów i szuka porozumienia, a nie podziału i wykluczenia. Napięcia i rywalizacja powinny dziś ustąpić poczuciu współodpowiedzialności i aktywnej solidarności.

Potraktujmy ten obecny czas jako wyzwanie, któremu musimy sprostać z myślą o przyszłych pokoleniach.

Z

WYKAZOMI KRAJNEM